

اثر بخشی تربیت جنسی نوجوان بر خطرپذیری و اضطراب و خودپنداره در بین دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران

سپیده حسینی^{۱*}

۱- روانشناسی، روانشناسی عمومی، دانشگاه تاکستان، موسسه آموزش عالی تاکستان. ایمیل: hosseinisepideh1987@gmail.com

* نویسنده مسئول

چکیده

در طول دوره رشد کودکی و نوجوانی حسی منسجم و متمایز از خود در برابر دیگران شکل می‌گیرد که نقش تعیین‌کننده‌ای در زندگی فردی، سازگاری روانی-اجتماعی، موفقیت تحصیلی و سلامت جسمانی افراد بر عهده دارد. در حوزه مسائل جنسی، نگرش و عقاید مختلف اشخاص راجع به دامنه گسترده‌ای از مباحث همچون فعالیت‌های جنسی بهنجار و یا نابهنجار یا نقش‌های جنسی دارند. نگرش‌ها و افکار ناسازگارانه در چگونگی تحلیل داده‌ها در موقعیت‌های جنسی و تجربه جنسی نقش دارد. در توجیه اهمیت تحقیق حاضر بیان این مطلب کافی می‌باشد که تربیت جنسی صحیح کودکان و نوجوانان و هدایت آنان به سوی آرمان‌های انسانی از مهم‌ترین وظایف به شمار می‌آید که نیازمند تدابیر علمی و بررسی‌های همه‌جانبه است. مطالعه حاضر از لحاظ هدف درمانی-کاربردی بوده و از لحاظ روش نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل و بر لحاظ مبنای داده‌ها از نوع کمی می‌باشد. در بررسی اثربخشی آموزش تربیت جنسی بر خطرپذیری، اضطراب و خودپنداره در بین دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران به این نتیجه رسیدیم که در خطرپذیری، اضطراب و خودپنداره در دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران، بین گروه آموزش و کنترل، تفاوت معناداری وجود دارد و در نتیجه اثر آموزش تربیت جنسی تایید می‌گردد. همچنین نتایج در خصوص مولفه‌های مربوطه نشان داد که به غیر از مولفه عقلانی در متغیر خودپنداره در تمام مولفه‌ها نیز نتایج تفاوت معناداری بین افراد گروه آموزش و گروه کنترل را نشان می‌دهند.

کلمات کلیدی: دوره رشد- مسائل جنسی- تربیت جنسی- خطرپذیری- خودپنداره.

The effectiveness of adolescent sexual education on risk-taking, anxiety, and self-concept among high school girls in Tehran

Sepideh Hosseini^{1,*}

1- Psychology, General Psychology, Takestan University, Takestan Institute of Higher Education. Email: hosseinisepideh1987@gmail.com

* Corresponding Author

Abstract

During the period of development, childhood and adolescences a coherent and distinct sense of self is formed in relation to others, which plays a decisive role in individual life, psychosocial adjustment, academic success and physical health of individuals. In the area of sexual issues people have different attitudes and beliefs about a wide range of topics, such as normal or abnormal sexual activities or gender roles. Inconsistent attitudes and thoughts play a role in how data is analyzed in sexual situations and sexual experience. To justify the importance of the present study it is sufficient to state that the correct sexual education of children and adolescences and their guidance towards human ideals are among the most important tasks that require scientific measures and comprehensive studies. The present study is therapeutic applied in terms of its purpose, quasi-experimental in terms of its method, with a pretest-posttest design and a control group and quantitative in terms of its data base. In examining the effectiveness of sex education on risk-taking, anxiety, and self-concept among girls in the second secondary school of Tehran, we concluded that there is a significant difference in risk-taking, anxiety, and self-concept among girls in the second secondary school of Tehran between the education and control groups and as a result the effect of sex education is confirmed. Also the results regarding the relevant components showed that apart from the rational component in the self-concept variable the results in all components also show a significant difference between the individuals in the education and control groups.

Keywords: development periods, sexual issues, sex education, risk taking, self-concept.

مقدمه

دوره‌ای از رشد انسان است که تحولاتی عمیق در بُعد جسمانی و روانی رخ می‌دهد. تغییرات روانشناختی و ساختاری در این دوران رخ می‌دهد، یک بحران اساسی رشد محسوب می‌شود. در حوزه مسائل جنسی، نگرش و عقاید

دوران نوجوانی، دوران گذار از کودکی به بزرگسالی بوده و اغلب دارای کمترین زمان تعامل با والدین و بالاترین تعامل با همسالان است. این دوران

بیان کرده که پایه نیازهای انسانی است و به عقیده ماسلو، (۱۹۶۰) نظریه پرداز انسانگرا، برآورده نشدن این میل و نیاز را بیان کرده که تعال انسان را آسیب پذیر می کند. در حقیقت تمایلات جنسی، عمیق ترین آرزوی قلبی بشر بوده و نیاز جنسی هم در رده نیازهای فیزیولوژیکی افراد و هم نیازهای عرفانی و معنوی همچون کمال و زیبایی می باشد و هرگونه اختلالی همچون اضطراب و یا خطر پذیری، ممکن است اختلال عملکرد جنسی را نیز به همراه داشته باشد (مهدیزادگان و همکاران، ۲۰۱۷).

بیان مسأله و پیشینه تحقیق

تربیت جنسی براساس تعریف دایرالمعارف علوم سلامتی به برنامه‌های آموزشی که معمولاً به افراد از پایه پنجم تا دوازدهم در مدارس و دبیرستانها داده می‌شود، گفته می‌شود که موضوع آن مربوط به امور جنسی و تولید مثل است. امور جنسی به وضعیت و کیفیت هر چیزی که با مسائل جنسی در ارتباط است مربوط می‌شود و شامل همه نوع افکار و رفتارهایی می‌شود که با جنبه‌های جنسی انسان مرتبط هستند (خانی پور، ۱۴۰۰). تربیت جنسی، هماهنگی بین رشد اجتماعی، شناختی، فرهنگی و همچنین تحولات جنسی در فرد است طوریکه در هر مرحله از زندگی، اطلاعات مناسبی دریافت کند و موجب رشد و ارتقا اخلاق جنسی در فرد گردد (مزیدی و خدمتیار، ۱۳۹۶). در کشورهای مختلف گفتمان‌های مختلفی برای تربیت جنسی در دوره‌های مختلف تاریخی به کار گرفته شده‌اند. برای مثال در انگلستان و ولز گفتمان اصلی از جنس نگاه لیبرال و با دیگاه زیستی به مسائل جنسی بوده است، در حالیکه در کشورهای دیگری مانند سوئد، فرانسه و تایلند گفتمان اصلی آموزش جامع جنسی با تاکید بر مولفه‌های روانی و اجتماعی است (جونز^{۱۱}، ۲۰۱۱). مفهوم خطرپذیری در قالب مفاهیم متعددی همچون یک رویداد نا مطلوب و پیامدهای آن احتمال ایجاد یک پیامد منفی، شانس ایجاد یک رخداد اندازه و شدت آن و یا ترکیبی از هر دو آن شامل رویارویی و عدم قطعیت بیان شده است. خطر پذیری آثار عدم قطعیت روی اهداف سازمان است. خطر پذیری هم حاصل فرصت‌های از دست رفته و هم تهدیدهای ممکن است (شریفی و همکاران، ۱۴۰۰). دوران نوجوانی در مسیر رشد، حساس و پیچیده است که در آن تحولات عاطفی، جسمی و روانی از سرعت بالایی برخوردار است. این تحولات زمینه را جهت بعضی رفتارهای پر خطر فراهم می کنند. در داخل کشور نیز جهت گیری به سوی رفتارهای پر خطر در نوجوان افزایش داشته است (صحت و امینی منش^{۱۲}، ۲۰۲۰). اضطراب احساسی هیجانی و ناخوشایند بوده مه به واسطه ارداک شخص از تغییرات جسمانی و تنیدگی به وجود می آید (موسوی و همکاران، ۱۳۹۰). خود پنداره، هسته اصلی شخصیت بشر می باشد و به کلیت درک اشخاص از شایستگی جسمی، تحصیلی و اجتماعی اشاره دارد. مجموعه ادراکات، خصوصیات، صفات، کیفیات کمبودها حدود ظرفیت‌ها، ارزش‌ها و روابطی که شخص می‌داند که توصیف کننده اوست. خودپنداره ارزیابی کلی فرد از شخصیت خویش است. این ارزیابی ناشی از ارزیابی‌های ذهنی فرد از ویژگی‌های خود بوده که امکان دارد مثبت و منفی باشد. خودپنداره مثبت نشان دهنده این است که فرد خود را در مقام شخصی با نقاط قوت و ضعف می‌پذیرد و اموجب اعتماد به نفس او در روابط اجتماعی می‌شود. خودپنداره منفی منعکس کننده احساس بی ارزشی و بی لیاقتی و نیز ناتوانی خود است

مختلف اشخاص راجع به دامنه گسترده ای از مباحث همچون فعالیت های جنسی بهنجار و یا نابهنجار یا نقش های جنسی دارند. نگرش ها و افکار ناسازگارانه در چگونگی تحلیل داده ها در موقعیت های جنسی و تجربه جنسی نقش دارد (گولوب^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). مطالعه اولامیجیون و اودیمنگو^۲ (۲۰۲۲) نشان دادند افزایش دانش و نگرش جنسی در زنان موجب اعتماد به شریک زندگی و رضایت جنسی می‌شود. همچنین ناگتالون^۳ و همکاران (۲۰۲۲) در مطالعات مستقلی نشان دادند که دانش و نگرش جنسی در توجه به سلامت جنسی و باروری بدون برنامه تأثیر می‌گذارد. بنا به دلایل فرهنگی و اجتماعی در جامعه ایران آموزش مفاهیم جنسی و به دنبال آن ارائه خدمات به منظور ارتقای بهداشت جنسی با کاستی‌هایی روبه رو بوده است (میرسپاسی و همکاران، ۲۰۲۲). با دقت در زمینه های فرهنگی موجود درباره رابطه جنسی و مخصوصاً نقش زنان در این ارتباطات میتوان ادعا کرد که زنان با سختی های بسیاری رو به رو هستند (صانعی و همکاران، ۱۳۹۸). این در حالی است که آموزش مهارت‌های جنسی برنامه‌ها و سیاست‌های تربیتی خاصی را در بر می‌گیرد که به افراد در سنین نوجوانی آموزش‌هایی داده می‌شود تا در خصوص اندام جنسی عملکرد این اندام ها، شیوه‌های حفظ سلامت جنسی، پیشگیری از آزار جنسی و بارداری ناخواسته اطلاعاتی کسب کنند (وایدلر^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). هدف این آموزش صرفاً انتقال این اطلاعات نیست، بلکه هدف اصلی آن، توانمندسازی افراد برای انتخاب رفتار مناسب در شرایط اضطراب و مدیریت صحیح رفتار جنسی مبتنی بر هنجار جامعه است (سزوکس^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). رفتارهای پر خطر گرایش به انجام رفتارهایی بوده که احتمال نتایج منفی و مخرب جسمی، اجتماعی و روانی برای افراد داشته و پیامدهای منفی به بار می آورد (لیوازوویچ^۶، ۲۰۱۷). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد رفتارهای پرخطر در نوجوانی افزایش می‌یابد (بلنکستین^۷ و همکاران، ۲۰۲۰). جسر^۸ این رفتارها را شامل مواردی می‌داند که سلامت جسمی یا روانی فرد را در خطر قرار می‌دهد که طیف گسترده ای از مصرف مواد و الکل، اعتیاد اینترنتی و بی مبالایی جنسی را شامل می‌شود (گینا^۹ و همکاران، ۲۰۱۹). خودپنداره، قسمتی از هویت شخص است که در کودکی و نوجوانی به علت فرایندهای خود شناسی ایجاد می گردد. خودپنداره تجربه شخص از خویش و باورهای مربوط به خودش در جنبه های رفتاری، جسمی و روانی است (نیوتو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۱). تربیت جنسی صحیح کودکان و نوجوانان و هدایت آنان به سوی آرمان های انسانی از مهم ترین وظایف به شمار می آید که نیازمند تدابیر علمی و بررسی های همه جانبه است. در واقع سلامت جنسی تمامی آحاد جامعه در گرو ارائه تربیت جنسی به شیوه ای معقول و برنامه ریزی شده است که تحقق آن مستلزم شناخت فرهنگ، ارزش های اجتماعی و آماده سازی بسترهای مناسب آموزشی می باشد. هدف اصلی در اینجا تعیین اثربخشی تربیت جنسی بر خطرپذیری و اضطراب و خودپنداره در بین دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران است. بنیانگذار تئوری روان تحلیلگری، فروید، می جنسی را امری فیزیولوژیکی و طبیعی

1 Gollub

2 Olamijuwon & Odimegwu

3 Nagtalon

4 Waidler

5 Szucs

6 Livazović

7 Blankenstein

8 Jessor

9 Ghinea

10 Niveau

¹¹ Jones, T.

¹² Sehat & Aminimanesh

اضطراب با نتایج تحصیلی، به ویژه ادامه تحصیل و خود پنداره در نظر گرفت. کارف و تیخونوف^۳ (۲۰۱۹) در مطالعه ای با عنوان "مدیریت خطری در مدیریت منابع انسانی" با روش همبستگی و رگرسیون نشان دادند که افزایش خطری مدیریت منابع انسانی موجب کاهش کارایی، سوددهی سازمان و همچنین، مشاهده رفتارهای سازمانی ناگوار می گردد، در صورتیکه، مدیریت خطری مدیریت منابع انسانی روحیه کارکنان را ارتقا می دهد؛ انگیزه آنها را بالا می برد و نرخ ترک سازمان را پایین می آورد.

روش تحقیق

مطالعه حاضر از لحاظ هدف درمانی-کاربردی بوده و از لحاظ روش نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون و گروه کنترل و بر لحاظ مبنای داده ها از نوع کمی می باشد. تمام دانش آموزان دختر که در دوره متوسطه دوم در منطقه ۱۸ شهر تهران در مدارس فاطمه زهرا و ایثار در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مشغول به تحصیل هستند که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند، جمعیت آماری پژوهش را تشکیل دادند. بعد از کسب مجوزهای لازم از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۸ شهر تهران، تعداد ۳۰ دانش آموز از مدارس فاطمه زهرا و ایثار با در نظر گرفتن معیارهای ورود و تمایل به همکاری برای شرکت در پژوهش انتخاب شد. سپس شرکت کنندگان به منظور دریافت تشخیص سلامت جسمانی (برحسب پرونده دانش آموز در مدرسه) و سلامت روانی (برحسب مصاحبه بالینی توسط روان شناس) بررسی شدند. این افراد به شیوه تصادفی (قرعه کشی) به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. پس از قرار گرفتن آزمودنی ها در گروه های آزمایش و کنترل برنامه آموزش تربیت جنسی با توجه به پروتکل تدوین شده توسط کورینا^۴ (۲۰۱۶) طی ۸ جلسه (هفته ای یک جلسه ۹۰ دقیقه ای) توسط پژوهشگر دارای تجربه به صورت گروهی و در یکی از اتاق های مرکز خدمات روان شناختی در سطح شهر اجرا شد. آزمودنی های گروه کنترل هیچ نوع مداخله ای دریافت نکردند و در لیست انتظار (انتظار دریافت برنامه آموزشی - درمانی) قرار می گیرند. به آنان اطمینان داده شد که پس از اتمام فرایند پژوهشی در صورت تمایل می توانند در جلسات آموزشی مذکور به صورت رایگان شرکت کنند به منظور پیشگیری از سوگیری و تورش توزیع اطلاعات از جانب پژوهشگر و شرکت کنندگان به هر گروه به طور مجزا در خصوص اهداف پژوهش اطلاع داده شد و مراحل مختلف سنجش پیش آزمون- پس آزمون جداگانه انجام گرفت. قبل از اجرای مداخله آموزشی (تربیت جنسی)، افراد انتخاب می شوند. در هر دو گروه، با کمک پیش آزمون متغیر وابسته (خطر پذیری، اضطراب و خودپنداره) اندازه گیری می شود، سپس گروه آزمایش در معرض آموزش تربیت جنسی قرار میگیرد و در گروه کنترل آموزش تربیت جنسی اجرا نمی شود. در نهایت، متغیر وابسته (خطرپذیری و اضطراب و خودپنداره) در هر دو گروه در پس آزمون، اندازه گیری می گردد. در پژوهش حاضر، داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل خواهند شد. در سطح توصیفی ابتدا از شاخص های آماری همچون فراوانی، انحراف معیار، واریانس، میانگین، چولگی و کشیدگی استفاده می شود و در سطح استنباطی نیز پس از توزیع و جمع آوری پرسشنامه ها، از آزمون های کولموگروف- اسمیرنوف و همچنین تحلیل کوواریانس تک متغیره در نرم افزار SPSS استفاده می شود.

(کولهو بیر و براس^۱، ۲۰۲۰، ۱۷۹۶). خودپنداره دارای ۶ بعد جسمانی اجتماعی، عقلانی، اخلاقی آموزشی و خلق و خواست. بعد جسمانی تصور فرد از بدن، سلامت و قدرت بدنی خودش می باشد. بعد اجتماعی احساس ارزش شخصی در تعامل های اجتماعی است. بعد خلق و خو تصور فرد از حالت عاطفی معمول یا واکنش عاطفی میباشد. بعد آموزشی شامل تصور فرد از خود در ارتباط با مدرسه معلمان می باشد و بعد اخلاقی شامل تخمین فرد از ارزش اخلاقی خود؛ کارهای درست و نادرست می باشد. بعد عقلانی شامل آگاهی فرد از هوش و استعداد حل مسئله می باشد (کارل راجرز به نقل از شیرکوند میرهاشمی و صابری، ۱۳۹۹). امروزه سازمان های بهداشتی و محققان جنبه های احساسات و روانی رفاه جنسی را یکی از جنبه های مهم سلامت جنسی قلمداد می کنند، طوری که یکی از اجزا مهم سلامت جنسی، خودپنداره جنسی است و عوامل زیادی قادرند بر جنبه های مختلف آن در زنان اثرگذار باشند (حمیدی و همکاران، ۱۳۹۸). سهیلی پور و همکاران (۱۴۰۲). در مطالعه ای با عنوان "تغییرات علائم اضطراب عمومی، وسواس فکری-عملی، افسردگی و اضطراب فراگیر افراد در طول پاندمی کرونا" با روش تحلیل واریانس اندازه های مکرر با کمک نرم افزار اس پی اس اس، در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی زنجان، نشان دادند که در طول پاندمی، شدت علائم اضطراب، وسواس فکری-عملی و اضطراب فراگیر، روندی افزایشی داشته که با تمام شدن پاندمی، از شدت این علائم کاسته شده است. ترناس و همکاران (۱۴۰۰) تحقیقی با عنوان "پیش بینی عملکرد جنسی زنان بر اساس نقش خودپنداره و آگاهی جنسی مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد مولفه های خودپنداره جنسی در پیش بینی عملکرد جنسی زنان نقش دارد. باورهای جنسی افراد به عنوان خودپنداره جنسی، نقش پیش بینی کننده ای در عملکرد جنسی زنان داشته و مهمترین پیش بینی کننده عملکرد جنسی به ترتیب، آگاهی جنسی، اشتیاق، خودسرزنی در مشکلات جنسی، خودکارآمدی، شهامت و جرات و مدیریت جنسی است. یزدانی و سهرابی شگفتی (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان "اثر آموزش تربیت جنسی بر هویت جنسی کودکان ۷ الی ۱۱ سال شهر شیراز" از میان ۵۶ دانش آموز مقطع ابتدایی ناحیه ۱ شهر شیراز در سال ۹۶-۹۷ تحصیلی با کمک تحلیل کوواریانس، در نرم افزار اس پی اس اس، نشان دادند آموزش تربیت جنسی بر هویت جنسی کودکان ۷ الی ۱۱ سال اثر معنادار دارد. تربیت جنسی موجب شکل گیری هویت جنسی در افراد می شود. اسپچستر و همکاران (۲۰۲۳) در مطالعه ای با عنوان "مداخله ای مبتنی بر نظریه برای کاهش عوامل خطر پذیری و آسیب پذیری ارتکاب و قربانی شدن پرخشگری جنسی در دانشجویان دانشگاه آلمان" با روش مداخله ای در بین تعداد ۱۱۸۱ دانشجویان دانشگاه آلمان و ۷۶۲ خانم که به طور تصادفی انتخاب شدند، نشان دادند که گروه مداخله اقدامات جنسی پرخطر کمتر و عزت نفس جنسی بالاتری را نشان می دهند. مداخله به طور غیرمستقیم رفتار جنسی پرخطر را از طریق اقدامات جنسی کم خطرتر کاهش داد و ابراز وجود جنسی را از طریق عزت نفس جنسی بالاتر افزایش داد. بروماریو و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیقی با عنوان "اضطراب، پیشرفت تحصیلی و خودپنداره تحصیلی: ترکیبات فرا تحلیلی روابط آنها در مدت دوره رشد نشان دادند که اضطراب به شدت مانع پیشرفت تحصیلی نمیشود اما یک رابطه مهم میان افت تحصیلی و خودپنداره تحصیلی وجود دارد که میتواند به نتایج ضعیفتر زندگی کمک کند. مداخلات و برنامه های پیشگیرانه باید راه هایی را برای بهبود روابط

³ Kraev V. M., Tikhonov A. I,

⁴ Corinna

¹ Coelho, V. A, Bear, G. G, & Brás, P

² Schuster, I., Tomaszewska, P., & Krahé, B.

نتایج و بحث

• آمار توصیفی

جهت تجزیه و تحلیل داده ها در این بخش، از تکنیک های آمار توصیفی همچون جداول، معیارهای عددی و نمودارهای آماری در راستای بررسی چگونگی توزیع نمونه آماری متغیرهای اصلی تحقیق و مولفه های مربوطه پرداخته شده است. با داده های گردآوری شده از طریق پرسشنامه ها، برای تمام متغیرهای تحقیق که همان ۱- اضطراب، ۲- خطرپذیری (مواد مخدر- مشروبات الکلی- سیگار، خشونت، رابطه و رفتارجنسی، رابطه با جنس مخالف، رانندگی خطرناک، ۳- خود پنداره (جسمانی، اجتماعی، خلق و خو، آموزشی، اخلاقی، عقلانی) می باشد. ضرایب پایایی پرسشنامه ها قبل و بعد از مداخله تربیت جنسی همگی از مقادیر بالاتر از ۰٫۷ برخوردار بوده که مطلوب می باشد و در نتیجه پرسشنامه ها از پایایی مطلوبی برخوردارند. با توجه به اینکه سطح معناداری برای تمامی متغیرها بالاتر از ۰٫۰۵ است لذا توزیع داده ها با توزیع نرمال تفاوت معناداری نداشته و در نتیجه توزیع داده ها نرمال می باشد و جهت آزمون فرضیه ها می توانیم از آزمون های پارامتریک استفاده نماییم. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر، جهت مقایسه میانگین ها در متغیرها و مولفه های مربوطه از آزمون پارامتریک تی دو گروه مستقل (گروه آموزش و کنترل) استفاده می گردد.

• آزمون فرضیه ها

✓ فرضیه اول:

۱- آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر کاهش خطرپذیری در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر دارد. با توجه به نتایج در آزمون لون، سطح معناداری آزمون، عدد ۰٫۹۷۵ می باشد که از ۰٫۰۵ بالاتر بوده و در نتیجه بین واریانس ها اختلاف معناداری وجود نداشته و لذا واریانس ها همگن می باشند. همچنین عدد سطح معناداری آزمون تی دو گروه مستقل برابر با عدد ۰٫۰۰۰ بوده که از ۰٫۰۵ کمتر است که نشان می دهد خطرپذیری در دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تفاوت داشته و لذا آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر کاهش خطرپذیری در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر داشته است. با توجه به نتایج آزمون لون، سطح معناداری برای همه مولفه ها بالاتر از ۰٫۰۵ بوده و لذا اختلاف معناداری بین واریانس ها وجود ندارد. در نتیجه همگنی واریانس ها تایید می گردد. همچنین عدد معناداری در آزمون تی دو گروه مستقل برای تمام مولفه ها از عدد ۰٫۰۵ کمتر می باشد. لذا بین مولفه های خطرپذیری گروه آموزش و گروه کنترل، تفاوت معناداری وجود دارد و اثر آموزش در پس آزمون معنادار بوده و در نتیجه فرضیه تایید می گردد.

✓ فرضیه دوم:

۲- آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر کاهش اضطراب در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر دارد. سطح معناداری عدد ۰٫۱۴۹ می باشد که از ۰٫۰۵ بالاتر بوده و لذا اختلاف معناداری میان واریانس ها وجود نداشته و در نتیجه همگنی واریانس ها تایید می گردد. عدد معناداری آزمون تی دو گروه مستقل نیز برابر با ۰٫۰۰۰ بوده که از ۰٫۰۵ کمتر می باشد که نشان می دهد تفاوت معناداری بین دو گروه آموزش و کنترل در اضطراب پس آزمون وجود دارد. لذا آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر کاهش اضطراب در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر دارد و در نتیجه فرضیه تایید می گردد.

✓ فرضیه سوم:

۳- آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر افزایش خودپنداره در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر دارد. با توجه به نتایج آزمون لون عدد معناداری برابر با ۰٫۵۵۷ بوده و از ۰٫۰۵ بالاتر است لذا اختلاف معناداری میان واریانس ها وجود نداشته و در نتیجه همگنی واریانس ها تایید می شود. همچنین عدد معناداری آزمون تی دو گروه مستقل عدد ۰٫۰۰۰ بوده که از ۰٫۰۵ کمتر است که نشان می دهد خودپنداره در دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تفاوت داشته و لذا آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر خودپنداره در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر داشته و در نتیجه فرضیه مورد تایید است. با توجه به نتایج آزمون لون، عدد معناداری برای همه مولفه ها از ۰٫۰۵ بالاتر بوده و لذا اختلاف معناداری میان واریانس ها وجود ندارد در نتیجه همگنی واریانس ها تایید می گردد. عدد معناداری آزمون تی دو گروه مستقل برای تمام مولفه ها به غیر از مولفه عقلانی از عدد ۰٫۰۵ کمتر می باشد. لذا بین مولفه های خودپنداره به غیر از مولفه عقلانی در گروه آموزش و گروه کنترل، تفاوت معناداری وجود دارد و اثر آموزش در پس آزمون به غیر از مولفه عقلانی، تایید می گردد. در مولفه عقلانی از متغیر خودپنداره به نظر می رسد اثر آموزش اندک بوده و تفاوت زیادی نداشته و تفاوت معنادار نمی باشد. میانگین در مولفه عقلانی در گروه آموزش ۲۸٫۲۶۶۷ بوده در حالی که میانگین در گروه کنترل ۲۶٫۹۳۳۳ می باشد و اختلاف اندک است.

نتیجه گیری

در بررسی اثربخشی آموزش تربیت جنسی بر خطرپذیری، اضطراب و خودپنداره در بین دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران به این نتیجه رسیدیم که در خطرپذیری، اضطراب و خودپنداره در دختران مقطع متوسطه دوم شهر تهران، بین گروه آموزش و کنترل، تفاوت معناداری وجود دارد و در نتیجه اثر آموزش تربیت جنسی تایید می گردد. همچنین نتایج در خصوص مولفه های مربوطه نشان داد که به غیر از مولفه عقلانی در متغیر خود پنداره در تمام مولفه ها نیز نتایج تفاوت معناداری بین افراد گروه آموزش و گروه کنترل را نشان می دهند.

فرضیه اول:

در مقاله نژادحمیدی و همکاران (۱۴۰۲) یافته ها حاکی از اثرگذاری معنی دار بسته آموزشی بر کاهش خطرپذیری، کاهش فراهیجان منفی و افزایش فراهیجان مثبت بود. در مرحله پیگیری، اثرگذاری بسته بر مؤلفه های گرایش به الکل، رابطه و رفتار جنسی و گرایش به رابطه با جنس مخالف، از متغیر خطرپذیری و زیر مولفه علاقه از فراهیجان مثبت معنی دار نبود.

فرضیه دوم:

با توجه به نتایج آزمون لون، عدد معناداری ۰٫۱۴۹ بوده که بالاتر از ۰٫۰۵ می باشد و لذا واریانس ها همگن می باشد. همچنین عدد معناداری آزمون تی ۰٫۰۰۰ بوده که از ۰٫۰۵ کمتر می باشد که نشان می دهد تفاوت معناداری بین دو گروه آموزش و کنترل در اضطراب پس آزمون وجود دارد. لذا آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر کاهش اضطراب در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تاثیر دارد و در نتیجه فرضیه تایید می گردد. ترانس و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند که مولفه ها در خودپنداره جنسی در پیش بینی عملکرد جنسی زنان نقش معناداری دارند. مطابق با یافته ها، این تحقیق، باورهای جنسی افراد به منزله خودپنداره جنسی، نقش پیش بینی کننده ای در عملکرد جنسی زنان داشته و مهمترین پیش بینی کننده عملکرد جنسی به ترتیب اهمیت، آگاهی جنسی، اشتیاق

پیشنهادهات

- ۱- تحقیق حاضر را در جامعه‌های آماری دیگری همچون پسران مقطع متوسطه دوم شهر تهران و شهر های دیگر انجام دهند.
- ۲- عوامل تأثیرگذار بر خطرپذیری، اضطراب و خودپنداره و مولفه‌های آن شناسایی و رتبه بندی شوند.
- ۳- بررسی و اولویت‌بندی مولفه های خطرپذیری در دانش آموزان و دانشجویان.

منابع

- آرزو سهیلی پور، علیرضا رشتیری، داوود احمدی، ساعد امید. ۱۴۰۲، تغییرات علائم اضطراب عمومی، افسردگی، وسواس فکری- عملی، اضطراب اجتماعی و اضطراب فراگیر دانشجویان در طول پاندمی کووید-۱۹، روانشناسی و روانپزشکی شناخت
- سمیه یزدانی، نادره سهرابی، ۱۳۹۷، شگفتی تأثیر آموزش تربیت جنسی بر هویت جنسی کودکان ۷ تا ۱۱ سال شهر شیراز، مشاوره کاربردی؛ شماره ۲
- غزاله ترانس، فرحناز مس چی، مهدی شاه نظری، شیدا سوداگر، مانیا اصغریور. ۱۴۰۰، شماره ۳، پیاپی ۷، نشریه علمی وزارت علوم
- فاطمه حمیدی، حمزه گردشی، زینب شاه حسینی. ۱۳۹۸، عوامل زیستی- روانی و اجتماعی مرتبط با خودپنداره جنسی زنان، مطالعه موردی اسکوپینگ تعالی بالینی
- نژاد احمدی، آزاده محولاتی، نازنین بهرامی نژاد، مریم مشیریان فلاحی، ۱۴۰۲، مقایسه فراهیجان مثبت و منفی در نوجوانان تک والدی و دو والدی شهرستان مشهد

جنسی، خودسرزندی در مشکلات جنسی، خودکارآمدی جنسی، شهامت و جرات جنسی و مدیریت مسائل جنسی می باشد.

فرضیه سوم:

با توجه به نتایج آزمون لون سطح معناداری عدد ۰.۵۵۷ بوده که از ۰.۰۵ بیشتر است در نتیجه واریانس ها همگن بوده است. همچنین عدد معناداری آزمون تی ۰.۰۰۰ بوده که از ۰.۰۵ کمتر است که نشان می‌دهد خودپنداره در دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تفاوت داشته و لذا آموزش تربیت جنسی نوجوانان بر خودپنداره در بین دختران بین دو گروه کنترل و آموزش در مرحله پس آزمون تأثیر داشته و در نتیجه فرضیه مورد تایید است. همچنین در راستای بررسی تفاوت معنادار در هر یک از مولفه های متغیر خودپنداره نیز با توجه به نتایج آزمون لون؛ عدد معناداری همه مولفه ها بالاتر از ۰.۰۵ بوده و لذا واریانس ها همگن می باشند. همچنین عدد معناداری آزمون تی تمام مولفه ها به غیر از مولفه عقلانی از عدد ۰.۰۵ کمتر می باشد. لذا بین مولفه های خودپنداره به غیر از مولفه عقلانی در گروه آموزش و گروه کنترل، تفاوت معناداری وجود دارد و اثر آموزش در پس آزمون به غیر از مولفه عقلانی، تایید می‌گردد. در مولفه عقلانی از متغیر خودپنداره به نظر می رسد اثر آموزش اندک بوده و تفاوت زیادی نداشته و تفاوت معنادار نمی باشد. میانگین در مولفه عقلانی در گروه آموزش ۲۸.۲۶۶۷ بوده در حالی که میانگین در گروه کنترل ۲۶.۹۳۳۳ می باشد و اختلاف اندک است. مطالعه حمیدی و همکاران (۱۳۹۸) در بررسی عوامل مرتبط با خودپنداره جنسی زنان منجر به دسته بندی مطالب در سه طبقه کلی عوام زیستی، روانی و اجتماعی شد. نتایج نشان داد خودپنداره جنسی به عنوان یک شاخص کلیدی در اقدامات جنسی و پیشگویی کننده رفتار جنسی، تحت تاثیر عوامل گوناگونی قرار دارد.